

3. НАУКОВИЙ СЕМІНАР-ПРАКТИКУМ

Віра Петрівна Чудакова,

кандидатка психологічних наук,

старша наукова співробітниця

Інституту педагогіки НАПН України,

Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України,

доцент Ташкентського державного педагогічного університету ім. Нізамі,

практикуючий психолог, тренер, консультант, коуч,

м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-3801-6545>

УДК 159.923:005.336.1/5:005.591.6

DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-3\(90\)-83-100](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-3(90)-83-100)

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗМІСТ ПРОГРАМИ «ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНТЕГРАТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» У РАМКАХ МІЖНАРОДНОГО СТАЖУВАННЯ І МІЖНАРОДНОЇ ЛІТНЬОЇ ШКОЛИ «УЗБЕКИСТАН – УКРАЇНА 2023» В. ЧУДАКОВОЇ (у форматі фотOVERНІСАЖУ (частина 12))

Анотація.

У публікації представлено досвід впровадження і зміст програми «Технології та інтегративний інструментарій формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності» у рамках міжнародного стажування та міжнародної літньої школи В. Чудакової в Узбекистані (12.03–12.08.2023).

Ключові слова: рефлексивно-інноваційний тренінг; коучинг; психолого-організаційна технологія; діагностична модель експертизи; корекційно-розвивальна модель; технологія формування психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості; технологія формування психологічної готовності до інноваційної діяльності.

Продовжуємо висвітлення досвіду впровадження в практику діяльності освітніх організацій різних типів і країн результатів наукового дослідження та реалізації авторської інтегративної комплексної системи науково-методичного забезпечення «Психологія формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності організацій». У попередніх випусках журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості» (ISSN 2309-3935, DOI <https://doi.org/10.32405/2309-3935>), у рубриці «Науковий-семінар практикум» нами опубліковано 11 частин публікацій [1–11].

Метою цієї публікації (12 частини) є: продовження обговорення результатів реалізації «Технології формування психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості» (В. Чудакова, 2016–2023); «Технології формування психологіч-

них компетентностей конкурентоздатної особистості в умовах інноваційної діяльності організацій» (В. Чудакова, 2008–2016). Представлення досвіду впровадження авторської програми «Технології та інтегративний інструментарій формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності», у рамках міжнародного стажування і авторської міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023» (у форматі фотOVERНІСАЖУ). Розкриття змісту та загального дизайну програмного забезпечення освітніх модулів реалізації діагностичних і корекційно-розвивальних моделей «Технологій» у рамках міжнародного стажування і міжнародної літньої школи для науково-педагогічних кадрів і докторантів на базі 14-ти вишів Узбекистану (12.03–12.08.2023). Представлення географії і маршруту їх реалізації у вищах Республіки Узбекистан.

Зв'язок теми дослідження з науковими програмами, планами, темами. Наукове дослідження виконано в рамках комплексних науково-дослідних тем Інституту педагогіки НАПН України та Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

Загальна експериментально-наукова база і географія наукового дослідження. Дослідження проводилося з учасниками освітнього процесу на базі експериментальних закладів ЗССО і ЗВО України (Одеса, Херсон, Київ); *Республіки Казахстан* (Алмати, Астана); *Республіки Узбекистан* (Ташкент, Бухара, Чірчік, Шахрисабз, Карши, Нукус, Ургенч). Завдяки науково-методичній, творчій співпраці, з вищеназваними закладами освіти і колективами різних країн, на різних етапах науково-дослідної експериментальної роботи.

У цій публікації ретельно розглянуто наступні питання:

1. *Досвід і географія впровадження інноваційних програм у міжнародний освітній і науковий простір у рамках міжнародного стажування (підвищення кваліфікації) та міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023» (12.03 до 12.08.2023).*

2. *Загальний дизайн, зміст I–V ступенів (рівнів) і освітніх модулів курсу реалізації міжнародного стажування (підвищення кваліфікації) в рамках Міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023».*

3. *Фотовернісаж українсько-узбецького досвіду «формування психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості» у рамках міжнародного стажування (підвищення кваліфікації) і Міжнародної літньої школи В. Чудакової в Узбекистані (12.03 до 12.08.2023) (продовження, початок у попередньому номері [11]).*

1. Досвід і географія впровадження інноваційних програм у міжнародний освітній і науковий простір у рамках міжнародного стажування (підвищення кваліфікації) і Міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023»

Продовжуємо обговорення результатів реалізації «Технології № 1. Психолого-організаційна технологія формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності» (2008–2016) і «Технології № 2. Психолого-організаційна технологія за умов інноваційної діяльності організацій» (2016–2023) з використанням діагностичних, корекційно-розвивальних методів, цифрових (математично-статистичних) засобів і STEM-інтегративних методів.

Представимо українсько-узбецький досвід міжнародного співробітництва між науковими установами Національної академії педагогічних наук України та науковими установами і закладами вищої освіти Республіки Узбекистан. Розкриємо результати міжнародного співробітни-

цтва у дії, реалізованого у форматі міжнародного стажування (підвищення кваліфікації), академічної мобільності та міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023», які проведено на базі 14-ти наукових установ і вишів Республіки Узбекистан. Це продовження реалізації «Проекту міжнародної співдружності освітніх програм В. П. Чудакової в Узбекистані» (розпочато у 2018 р.). Теоретико-методологічною і практико-орієнтованою основою авторських інноваційних програм освітніх модулів є результати наукового дослідження автора, впровадження діагностичних і корекційно-розвивальних моделей «Технологій № 1 і № 2».

У попередньому номері нами висвітлено українсько-узбецький досвід (у форматі фотовернісажу – 1 частина) результатів апробації і впровадження освітніх модулів рефлексивно-інноваційного тренінгу, коучингу: «Сучасні психотехнології формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності» у рамках міжнародного стажування В. Чудакової в Республіці Узбекистан [11].

У цій публікації розглянемо результати апробації, впровадження і зміст авторської інноваційної програми «Технології та інтегративний інструментарій формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності», реалізованих у рамках міжнародної літньої школи В. Чудакової на базі 14-ти вишів в Узбекистані. Впровадження інноваційних програм здійснювалося за таким маршрутом: м. Ташкент → м. Шахрисабз → м. Карши → м. Нукус → м. Ташкент → м. Чирчік → м. Ташкент → м. Бухара → м. Ургенч → м. Ташкент (рис. 1).

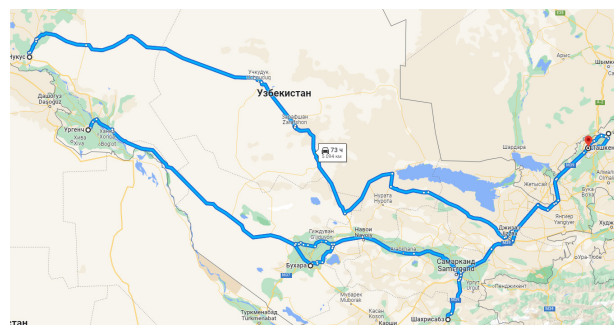

Рис. 1. Географія маршруту міжнародного стажування, академічної мобільності, міжнародної літньої школи В. Чудакової

1.1. Досвід участі В. Чудакової у міжнародному стажуванні (підвищення кваліфікації) у Республіці Узбекистан. Під час перебування в Узбекистані здійснено підвищення кваліфікації (міжнародне стажування) В. Чудакової відповідно до Договорів про підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників і Договорів про міжнародне співробітництво між науковими установами НАПН України та науковими уста-

новами і вишами Республіки Узбекистан. **Тема підвищення кваліфікації (стажування)** «Теорія, методологія і практика інтегративного інструментарію психології, педагогіки, менеджменту професійної діяльності, щодо формування психологічної готовності особистості до інноваційної діяльності, та розвитку психологічних компетентностей конкурентоспроможності особистості у швидкозмінних умовах». **Мета:** удосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення та розширення професійних знань, умінь та навичок; підвищення рівня інноваційної та науково-дослідної компетентностей наукового співробітника та науково-педагогічного працівника; формування психологічних компетентностей особистості умовах інноваційної діяльності; набуття та обмін досвідом професійної майстерності. Провідна установа: Узбекикий науково-дослідний інститут педагогічних наук імені Кари-Ниязі при Національному педагогічному університеті ім. Нізамі – директор, д-р пед. наук, проф., *Х. І. Ібраїмов* (Ташкент, Узбекистан). Відповідальна кафедра «інклюзивної освіти» – завідувачка кафедри, канд. пед. наук, с. н. с., *Д. А. Мажидова*. Висловлюємо щирю подяку за підтримку, допомогу і співпрацю науковому керівнику міжнародного стажування *Х. І. Ібраїмову*.

1.2. Досвід організації і проведення авторських курсів підвищення кваліфікації (міжнародного стажування), академічної мобільності та авторської Міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023». У рамках стажування авторка провела ряд авторських курсів підвищення кваліфікації (міжнародне стажування), академічної мобільності та міжнародну літню школу. За результатами учасники підвищили кваліфікацію за програмою курсу та здобули практичні та теоретичні знання та навички згідно з тематикою курсу. *Організатори:* Інститут педагогіки НАПН України, Інститут психології НАПН України та наукові установи і виші Республіки Узбекистан:

– *Узбецький науково-дослідний інститут педагогічних наук імені Кари-Ниязі при Національному педагогічному університеті ім. Нізамі* (12.03–30.06.2023), де В. Чудакова пройшла власне міжнародне стажування (підвищення кваліфікації);

– *Шахрізабський державний педагогічний інститут* (14.03–14.04.2023, очна форма, м. Шахрізаб); – *Каршинський державний університет* (10–11.04.2023, для науково-педагогічних кадрів і студентів, очна форма, м. Карши); – *Каршинський інститут інноваційної освіти* (11.04.2023, для науково-педагогічних кадрів і студентів, очна форма, м. Карши);

– *Нукусський державний педагогічний інститут імені Ажінїазі* (15.06.2023, для науково-педагогічних кадрів і студентів, очна форма, м. Нукус);

– *Державна консерваторія Республіки Узе-*

кистан (17.04.2023, для мистецьких-педагогічних кадрів і студентів, очна форма, м. Ташкент);

– *Чирчикський державний педагогічний університет* (20.02–25.04.2023, для науково-педагогічних кадрів, дистанційна і очна форма; 17–20.04.2023, для студентів, очна форма, м. Чирчик);

– *Ташкентський державний педагогічний університет ім. Нізамі* (26.04–20.05.2023, для студентів, очна форма; 21.05–22.06.2023, для науково-педагогічних кадрів, дистанційна і очна форма, м. Ташкент);

– *Університет Пучон в Ташкенті (Корея)* (24.04–12.05.2023, для науково-педагогічних кадрів, очна форма);

– *Ташкентська медична академія, кафедра педагогіки, психології, мов* (16–20.05.2023, для науково-педагогічних кадрів, очна форма, м. Ташкент);

– *Академія наук Турон, Науково-дослідний інститут психології і педагогіки* (27.05.2023, очна форма, м. Ташкент);

– *Бухарський державний медичний інститут ім. Абу Алі ібн Сіно, кафедра узбецької мови, педагогіки і психології, мов* (29.05–11.06.2023, для науково-педагогічних кадрів, дистанційна і очна форма);

– *Бухарський державний університет* (29.05–11.06.2023, для науково-педагогічних кадрів, дистанційна і очна форма);

– *Ургенська філія Ташкентської медичної академії, кафедра педагогіки, психології, мов* (15.05–17.06.2023, для науково-педагогічних кадрів, дистанційна і очна форма);

– *Ташкентський державний педагогічний університет ім. Нізамі* (11.07–11.08.2023, для докторантів, очна і дистанційна, м. Ташкент).

2. Загальний дизайн, зміст курсу Міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023» (I–V ступенів, рівнів)

Розглянемо загальний дизайн і зміст авторської інноваційної програми «Технології та інтегративний інструментарій формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності», у рамках міжнародного стажування та міжнародної літньої школи автора.

На базі Ташкентського державного педагогічного університету імені Нізамі (11.07–11.08.2023) докторанти пройшли підвищення кваліфікації (міжнародне стажування) у рамках проведення Міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023»; літню науково-практичну сесію «Академії конкурентоспроможного інноваційного лідера «ПРОФІ» за авторською програмою курсу рефлексивно-інноваційного тренінгу, коучингу: «*Ваш успіх у відкритті Ваших можливостей. Технології та інтерактивний інструментарій формування компетентностей конкурентоспроможності особистості в умовах*

інноваційної діяльності» (тривалість 144 год/4,8 кредиту ECTS). Учасники отримали практичні та теоретичні знання, навички, компетентності відповідно до тематики курсу та успішно пройшли

завершальний контроль. Зміст курсу містить п'ять ступенів (рівнів) за визначеними темами освітніх модулів програми (табл. 1). Це тренінг для тренерів – сучасний практико-орієнтований курс:

Таблиця 1

Змістовні частини п'яти ступенів (рівнів) курсу підвищення кваліфікації (міжнародне стажування) у рамках міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан – Україна 2023»

№	Назва ступеня (рівня) курсу та теми основних освітніх модулів
1.	I ступінь: тема «Формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності»: загальний дизайн, зміст, інтегративний інструментарій експертизи і корекційно-розвивальних методів, досвід впровадження і особливості реалізації
2.	II ступінь: тема «Формування психологічних компетентностей конкурентоспроможної особистості у швидкозмінних умовах інноваційної діяльності організації»: загальний дизайн, зміст, інтегративний інструментарій експертизи і корекційно-розвивальних методів, досвід впровадження і особливості реалізації
3.	III ступінь: тема «Практичне використання програми SPSS для математично-статистичної обробки емпіричних даних і оформлення результатів науково-дослідної роботи на прикладі дослідження «інноваційності особистості»» (кореляційний, факторний аналіз тощо)
4.	IV ступінь: тема «Діагностика та інтерпретація характеристичних особливостей особистості»
5.	V ступінь: тема «Сучасні технології формування психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості у швидкозмінних умовах інноваційної діяльності»
5.1.	Модуль 1. Розвиток комунікативної компетентності, технології ефективного взаємодії та взаєморозуміння
5.2.	Модуль 2. Розвиток компетентності цілеспрямованості (цілепокладання): ефективні стратегії прийняття рішень, постановки та досягнення, стратегічних і тактичних цілей
5.3.	Модуль 3. Психологічні технології розвитку стресостійкості та здатності до швидкої адаптації
5.4.	Модуль 4. Психологічні технології подолання посттравматичних синдромів: зцілення тривожних переживань, страхів, фобій та інших травмуючих спогадів
5.5.	Модуль 5. Конфлікти у міжособистісних і ділових відносинах та технології їх конструктивного вирішення
5.6.	Модуль 6. Шляхи подолання професійного стресу та синдрому професійного вигорання персоналу та організацій
5.7.	Модуль 7. Технологія ефективного проведення різних видів публічних спорів: дискусія, диспут, полеміка, дебати
5.8.	Модуль 8. Технологія мистецтва публічного виступу

Розглянемо змістовне наповнення названих ступенів (рівнів) і освітніх навчальних модулів реалізації авторської програми курсу рефлексивно-інноваційного тренінгу, коучингу: «Ваш успіх у відкритті Ваших можливостей. Технології та інтегративний інструментарій формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності». Кожен ступінь (рівень) має логічне продовження і взаємодоповнює один одного. Представимо навчально-тематичний план названого вище курсу (табл. 2; 3; 4; 5; 6.1–6.8).

Теоретико-методологічною основою I ступеня курсу міжнародної літньої школи В. Чудакової «Узбекистан–Україна 2023» є авторська «Технологія № 1», яка розроблена на основі результатів наукових досліджень автора: «Формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності» (2008–2016). Представлено результати «Технології № 1» та моделі їх реалізації, особливості їх впровадження та перспективи можливості їх подальшого використання в освітньому міжнародному просторі (табл. 2).

Таблиця 2

Зміст I ступеня (рівня) курсу «Формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності»

Технологія № 1 «Психолого-організаційна технологія формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності»
1. Модель експертизи та корекції організаційно-інноваційного середовища освітніх організацій (зовнішні умови):
1.1. Модель експертизи організаційно-інноваційного середовища освітніх організацій.
1.2. Корекційна модель створення сприятливого організаційно-інноваційного середовища освітніх організацій
2. Модель експертизи та корекції психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності (внутрішні умови):
2.1. Модель експертизи внутрішньої психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності
2.2. Корекційна багаторівнева модель рефлексивно-інноваційного тренінгу, коучингу «Психологічні засоби самовдосконалення та розвитку творчого потенціалу особистості»

Теоретико-методологічною основою II ступеня курсу міжнародної літньої школи є авторська «Технологія № 2», яка розроблена на основі результатів наукових досліджень автора: «Формування психологічних компетентностей конкурентоздатної особистості у швидко змінних умовах інноваційної діяльності організації» (2016–2023).

Представлено результати «Технології № 2» та моделей їх реалізації, перспективи їх використання в освітньому міжнародному просторі (табл. 3).

Таблиця 3

Зміст II ступеня (рівня) курсу «Формування психологічних компетентностей конкурентно-спроможної особистості у швидкозмінних умовах інноваційної діяльності організації»

«Технологія № 2» «Психолого-організаційна технологія формування психологічних компетентностей конкурентоздатної особистості в умовах інноваційної діяльності організації»	
1.	«Діагностична модель експертизи психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості»
2.	Корекційно-розвивальна модель тренінгу-коучингу «Сучасні психологічні технології формування компетентностей конкурентоспроможної особистості в умовах інноваційної діяльності»

Таблиця 4

Зміст III ступеня (рівня) курсу «Практичне використання програми SPSS для математично-статистичної обробки емпіричних даних і оформлення результатів науково-дослідних роботи, на прикладі дослідження інноваційності особистості»

1.	Методологія і методи організації та проведення наукового експерименту
2.	Особливості підбору та використання діагностичних методів на різних етапах експерименту (теоретико-аналітичний, констатуючий, формуючий, контрольний етап)
3.	Розробка, апробація та впровадження авторського діагностичного інструментарію дослідження (на прикладі експрес-діагностики «Інноваційності особистості»)
4.	Збір, оформлення, обробка, аналіз, інтерпретація емпіричних даних, статистично-математичний аналіз із використанням програми SPSS-24 (кореляційний, факторний тощо) на прикладі дослідження «формування психологічної готовності до інноваційної діяльності персоналу освітніх організацій»
5.	Характеристика результатів експериментальних досліджень

Таблиця 5

Зміст IV ступеня курсу «Діагностика характеристичних особливостей особистості та розв'язання виявлених проблем»

1.	Визначення потенціальних можливостей людини, виявлення «сильних» і «слабких» сторін особистості
2.	Виявлення та інтерпретація причин міжособистісних протиріч та конфліктних ситуацій між людьми
3.	Вироблення власної конструктивної стратегії поведінки щодо вирішення виявлених проблем та врегулювання відносин

Зміст V ступеня (рівня) курсу «Сучасні психотехнології формування компетентностей конкурентоспроможності особистості у швидкозмінних інноваційних умовах» складається з 8-ми освітніх модулів (табл. 6.1–6.8).

Таблиця 6.1

Модуль 1. Розвиток комунікативної компетентності, технології ефективної взаємодії та взаєморозуміння

1.1. Основні канали прийняття і передачі інформації і їх роль в комунікації	1. Роль ефективної комунікації у міжособистісних стосунках та професійній діяльності. Комунікація як основна передумова успішного пошуку рішень у конфліктних ситуаціях
	2. Виявлення ознак маніпуляційної поведінки співробітників та методи їх протидії
	3. Репрезентативні системи (РС) – модальності
	4. Індикатори репрезентативних систем людини (БАК – візуал, аудіал, кінестетик)
	5. Причини конфліктів між людьми на основі не відповідності репрезентативних систем людини і шляхи їх подолання.
	6. Практикум. Визначення провідної, домінуючої репрезентативної системи людини: методи діагностики, техніки, вправи
1.2. Розпізнавання не правдивих і правдивих повідомлень	1. Окорухові сигнали доступу. Особливості їх використання
	2. Розпізнавання правдивої і не правдивої інформації
	3. Практикум. Визначення стратегії мислення людини
	4. Методологічний та практичний інструментарій технології ефективної взаємодії, взаєморозуміння та обміну точної інформації
	5. Практикум. Розвиток комунікативної компетентності
1.3. Встановлення відносин довіри та співробітництва і партнерства	1. Контакт і рапорт їх відмінності (на прикладі танцю)
	2. Рапорт, процес установа довіри і співробітництва, як базис екологічної та ефективної взаємодії
	3. Структура комунікації: етапи, роль та особливості: 1) особливості етапу приєднання; 2) особливості етапу закріплення і ведення; 3) особливості етапу створення нової стратегії поведінки
	4. Віддзеркалення (пряме та перехресне) його роль і особливості в комунікації
	5. Форми і види рапорта
	6. Основні канали приєднання та побудова «рапорту», особливості їх використання для ефективної комунікації:
	– фізіологія: 1) поза; 2) погляд; 3) ритм руху;
	– голос: 4) тон, темп, швидкість;
	– мова та спосіб мислення: 5) предикати (слова пов'язані із репрезентативними системами, модальністю); 6) стратегії мислення;
	– переконання (вірування), інтереси і цінності: 7) переконання (вірування); 8) інтереси; 9) цінності;
	– особистий досвід: 10) пошук загальної основи у діяльності та інтересах;
	– дихання: 11) в такт дихання партнера (фрази і повідомлення на видиху)

продовження таблиці 6.1

1.4. Довіра та її роль у комунікації	1. Типи довіри (вербальні та невербальні)
	2. Структура довіри
	3. Аналіз впливу в часі представлення «довіри»
	4. Розуміння психологічного та емоційного стану людини
	5. Конгруентність (узгодженість інформації вербальної та не вербальної)

Таблиця 6.2

Модуль 2. Розвиток компетентності цілеспрямованості (цілепокладання): ефективні стратегії прийняття рішень, постановки та досягнення, стратегічних і тактичних цілей

2.1. «Цільове» покращення діяльності та її вплив на ефективність діяльності організації	1. Теорія і практика управління по цілям
	2. Ефективні методи створення «Індивідуального плану діяльності»
	3. Форма та інструкція оформлення «Індивідуального плану діяльності»
	4. Практикум
2.2. Стратегічне управління по цілям та практики їх використання	1. Необхідні вимоги та умови для досягнення бажаного результату (Формула досягнення цілі або бажаного результату)
	2. Стандарти критеріїв «оформленості» результату
2.3. Ефективні психотехнології постановки та досягнення стратегічних цілей	1. Стратегічні цілі та їх особливості
	2. Необхідні вимоги та умови постановки та досягнення цілей для досягнення бажаного результату
	3. «Формула досягнення цілей», її врахування для правильного формулювання цілей
	4. Практикум: Набуття вміння та навичок правильно сформулювати ціль (результат) і особливості її використання
	5. Стандарти критеріїв «оформленості» результату, їх перевірка при постановці цілей
	6. Тренінг. Техніка «Добре сформульована ціль» («POSERSE») і врахування їх у відповідності до певних стандартів та критеріїв
2.4. Психотехнології «Формування підсвідомої готовності досягнення цілей і результату (готовності до діяльності)»	1. Визначення відповідності поставленої цілі зі стандартами критеріїв оформленості результату
	2. Компоненти формування підсвідомої готовності досягнення цілей
	3. Причини, чому люди не досягають цілей
	4. Практикум: Техніка «Формулювання підсвідомої готовності досягнення цілей та результату» (готовності до діяльності)»
2.5. Ефективні психотехнології постановки та досягнення тактичних цілей	1. Особливості і практики тактичного формування цілей
	2. Практикум: Набуття вміння та навичок тактичного формування цілей
2.6. Ефективні практики використання стратегій «СПРРЕ» і «ТОТЕ» для розвитку особистої ефективності	1. Практикум: Набуття вміння та навичок використання техніки «СПРРЕ» та особливості її викисання
	2. Практикум: Набуття вміння та навичок використання техніки «ТОТЕ» та особливості її викисання

Таблиця 6.3

Модуль 3. Психологічні технології розвитку стресостійкості та здатності до швидкої адаптації

1.	Використання методів та стратегій доступу до «прихованих внутрішніх ресурсів людини» і розвиток її стресостійкості
2.	Методи подолання депресій та песимізму
3.	Тренінг використання методів роботи з переформування неефективних стереотипів поведінки
4.	Навички управління емоційним станом у кризових та конфліктних станах
5.	Методи зцілення наслідків психологічних травм: позбавлення від почуття образи, провини, шкідливих звичок, міжособистісних залежностей та інших «комплексів»

Таблиця 6.4

Модуль 4. Психологічні технології подолання посттравматичних синдромів: зцілення тривожних переживань, страхів, фобій та інших травмуючих спогадів

4.1. Особливості, характеристики і причини посттравматичного синдрому і його мотиваторів: тривожних переживань, страхів, фобій та інших травмуючих спогадів	
4.2. Психотехнології і психотерапевтичний інструментарій методів їх зцілення	1. Роль «асоціації» та «дисоціації» у зціленні психологічних проблем: – поняття «асоціація»/«дисоціація» та їхня роль у подоланні посттравматичного синдрому; – техніка «зміни негативного стану на позитивний за допомогою дисоціації»
	2. Методи подолання страхів, фобій та інших травмуючих спогадів: – витоки «страхів», «фобій» та їх вплив на психологічне здоров'я та успішність людини; – техніка «Кіноекран» – швидкий спосіб позбавлення від страхів, фобій та інших травмуючих спогадів
	3. Створення ефективних способів поведінки у особливо складних ситуаціях: – зцілення психологічних травм; – звільнення від «залежностей», почуття провини, образи, «комплексів» і наслідків жорсткого поводження; – робота із субмодальностями. Переформування психологічних проблем; – робота із «гострим горем»

Модуль 5. Конфлікти у міжособистісних та ділових відносинах та технології їх конструктивного вирішення

5.1. Конфлікт: причини, форми, типи, комунікативні тактики у конфліктних ситуаціях	1. Конфлікт
	2. Характеристичні особливості та причини міжособистісних конфліктів
	3. Конфліктогенні фактори в організації
	4. Причини ділових конфліктів
	5. Форми комунікативних взаємодій за умов конфлікту
	6. Форми конфліктів та особливості їх протікання
	7. Типи ділових конфліктів та комунікативні тактики у конфліктних ситуаціях: – типи ділових конфліктів; – комунікативні тактики у конфліктних ситуаціях
5.2. Інтегральний інструментарій в практиці вирішення міжособистісних і ділових конфліктів	1. Врегулювання конфлікту за допомогою адміністративних способів впливу
	2. Психологічні методи врегулювання ділових конфліктів
	3. Особливості переговорів у конфліктній ситуації
	4. Комунікативна рефлексія як спосіб регулювання конфліктів
	5. Практикум. Оволодіння психотехнологією врегулювання міжособистісних протиріч та конфліктних ситуацій

Модуль 6. Шляхи подолання професійного стресу та синдрому професійного вигорання персоналу та організацій.

6.1. Стрес. Професійний стрес	1. Стрес. Професійний стрес – чинник зниження ефективності діяльності: – визначення та історія виникнення; – динаміка стресу; – стадії стресу; – зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на індивідуальну стійкість до стресів людини; – особливості індивідуальної стресостійкості людини
	2. Функції стресу
	3. Професійні стресові фактори на роботі: – зміст роботи; – робоче навантаження; – темп роботи; – графік роботи; – обов'язки; – відсутність на роботі перспектив; – участь в управлінні
	4. Форми стресу, що виникають на роботі: – управлінський стрес, або «невроз керівника»; – інформаційний стрес; – емоційний стрес; – комунікативний стрес
	5. Прояв професійного стресу: – погіршення фізичного здоров'я; – негативна зміна внутрішнього стану на надзбудження або депресію; – де зорганізованість; – синдром хронічної втоми; – трудового лізму
	6. Причини професійного стресу
6.2. Синдром професійного вигорання	1. Хто більше схильний до синдрому професійного вигорання
	2. Хто менше схильний до синдрому професійного вигорання
	3. Симптоми синдрому професійного вигорання: – визначення синдрому професійного вигорання; – психофізичні симптоми; – соціально-психологічні симптоми; – психофізичні симптоми
	4. Професійне вигорання організацій
6.3. Психологічні та психотерапевтичні методи профілактики та подолання синдрому професійного вигорання	1. Психотерапія в антистресовій програмі для персоналу та управлінців
	2. Методи регуляції емоційної сфери в антистресовій програмі
	3. Здоровий спосіб життя як основа антистресової програми

Таблиця 6.7

**Модуль 7. Технологія ефективного проведення різних видів публічних спорів:
дискусія, диспут, полеміка, дебати**

7.1. Спори, їх визначення, різновиди, історія виникнення, психологічні особливості	1. Спори та визначення понятійно-термінологічного апарату
	2. Особливості різновидів спорів – дискусія, диспут, полеміка, дебати
	3. Мета спорів, виявлення та зіставлення різних точок зору, пошук, виявлення істинної думки, знаходження правильного вирішення спірного питання
	4. Походження спорів, визначення та психологічні особливості спору
	5. Із історії походження різновидів публічних спорів у різних країнах світу
7.2. Класифікація видів спорів та їх особливості	1. Фактори, що впливають на характер спору та його особливості
	2. Ціль спору (пошук істини; переконання опонента; здобути перемогу; спор заради спору)
	3. Значимість проблеми спору
	4. Кількість учасників спору (спор-монолог; спор-діалог; спор-полілог тощо)
	5. Форма проведення спору (усний, друкований; організований, неорганізований тощо)
7.3. Культура спору	1. Предмет спору
	2. Поведінка та індивідуальні особливості учасників у спорі
	3. Психологічні прийоми переконання у спорі
	4. Прийом впливу в спорі
	5. Запитання у спорі та види відповідей
	6. Нейтральні, доброзичливі та недоброзичливі питання
	7. Причини та приклади нечесних прийомів у спорі
	8. Дозволені та недозволені прийоми у спорі
	9. Нейтралізація нечесних прийомів у спорі
7.4. Психологічний практикум для ефективного проведення спорів	1. Самодіагностика. Тест «Чи важко вас вивести з рівноваги?»
	2. Види аргументів, використання різноманітних видів аргументів для ефективного проведення спорів.
	3. Правила, що допомагають нейтралізувати аргументи егоїста з приємними емоціями для нього та себе (чотири правила В. Леві)
	4. Рекомендації для перемоги у спорі
	5. Правила для учасників спору. Приклади протидії опоненту
	6. Пам'ятка як нейтралізувати опонента
	7. П'ять помилок у спорі
	8. Підбиття підсумків в реалізації «Технології ефективного проведення різних видів публічних спорів: дискусія, диспут, полеміка, дебати»

Таблиця 6.8

Модуль 8. Технологія мистецтва публічного виступу

1. Виступ перед аудиторією
2. Якості доброго докладчика
3. Етапи публічного виступу
3.1. Підготовка до виступу
3.2. Підготовка до програмного виступу
3.3. Підготовка тексту до виступу
1) Як слід здійснювати репетицію. 2) Що потрібно зробити перед виступом? 3) Якщо доводиться читати із аркуша. 4) Чого необхідно уникати під час виступів? 5) Поведінка під час виступу 6) Цитати, що використовуються для поживлення виступів
4. Структура виступу
5. Композиційна побудова виступу
5.1. Вступ. 1) Привернення уваги слухачів. 2) Типові помилки під час підготовки початку вашого виступу
5.2. Основна частина.
5.2.1. Донесення інформації. 1) Прийоми, що полегшують сприйняття інформації на слух. 2) Підтримка уваги та інтересу слухачів. 3) Прийоми залучення та утримання уваги. 4) Правила при використанні наочних засобів.
5.2.2. Переконання слухачів. 1) Основні прийоми аргументації. 2) Прийоми, що посилюють взаємодію з аудиторією. 3) Впевненість доповідача у собі. 4) Голос, що викликає довіру.
5.2.3. Висновок виступу
6. Хвилювання при виступі перед аудиторією
6.1. Як справлятися з хвилюванням
6.2. Причини хвилювання та протидія. 1) Що робити, виступаючи втратив нитку міркування? 2) Що робити, якщо ви обмовилися? 3) Ви пропустили якимось важливе питання. Що робити? 4) Під час виступу відмовив мікрофон. 5) Слухачі розмовляють один з одним. 6) Слухачі ставлять питання під час виступу. 7) Хтось із слухачів виступає з прямими випадами проти вас, ставить під сумнів цінність ваших пропозицій
7. Питання із залу. Потрібно вживати термінових заходів
1) Як ставитися до питань? 2) Як упоратися з важкими питаннями? 3) Як відповідати на запитання?
8. Виступ перед негативно настроєною аудиторією
9. Виступ перед аудиторією. Чого необхідно уникати
10. Розвиток навичок виступу експромтом
11. Вступ у діловий контакт. 1) Формування першого враження. 2) Структура першого враження. 3) Компоненти структури першого враження. 4) Класифікація стереотипів. 5) Психологічні характеристики контактної поведінки. 6) Етапи контактної взаємодії. 8) Типи поведінки партнерів, що ускладнюють виступи та ведення переговорів. 9) Прийоми, що підвищують ефективність ділового спілкування. 10) Бар'єри комунікацій

У результаті впровадження курсу «Технології та інтегративний інструментарій формування психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності організацій» було **досягнуто ціль програми**: учасники отримали можливість оволодіти соціально-психологічними знаннями, уміннями, навичками, які необхідні у сфері спілкування, професійній діяльності, власному розвитку та корекції, а також для формування психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності організацій.

Це надало **можливість вирішити наступні завдання**: *розвинути* «інноваційну компетентність»; *оволодіти* науковою і дослідницькою компетентністю; *розвивати* комунікативну та інтерактивну компетентність; *оволодіти* інструментарієм ефектної взаємодії та взаєморозуміння між людьми; *розвивати* рефлексивні навички, здатність аналізувати ситуацію, поведінку і стан у цій ситуації як членів групи так і особистості; *опановувати* вміння адекватно сприймати себе і оточуючих, що сприяє виробленню і коригуванню норм особистої поведінки і міжособистісного взаємодії; *розвивати* емоційну стійкість у складних життєвих ситуаціях і здатність до швидкої адаптації; *опановувати* способи позбавлення від тривожних переживань, фобій, страхів і інших психологічних травм і травмуючих спогадів; *оволодіти* технологією створення нових ефективних способів поведінки в особливо важких ситуаціях (подолання життєвих криз; переформування страхів публічних виступів, критики, а також позбавлення від «шкідливих» звичок, почуття провини, образи та інших комплексів і залежностей); *оволодіти* методами подолання професійного стресу і синдром професійного вигорання; *подолати* песимізм і депресію; *опанувати* технологію вирішення міжособистісних протиріч і суперечностей, подолання конфліктних ситуацій; *виробити* вміння протистояти маніпулятивним впливам; *розвивати* здатність гнучко реагувати на ситуацію, швидко перебудовуватися в різних умовах і різних групах, вийти на новий рівень управління своїми станами; *опанувати* технологію створення адекватної самооцінки і впевненості в собі; *прояснити* і *розвивати* ціннісно-мотиваційну сферу особистості; *оволодіти* технологією створення позитивної мотивації; *розвинути* компетентність цілепокладання; *оволодіти* стратегіями прийняття рішень, постановки стратегічних і тактичних цілей і з'ясувати їх вплив на ефективність формування компетентностей конкурентоздатності особистості в швидкозмінних умовах інноваційної діяльності; *відкрити* своє призначення, свою місію, яка спонукає особистість рухатися вперед і об'єднує її переконання, вірування, цінності, дії і почуття власної значущості та дає радість; *сформувати* інноваційну компетентність; *розвинути* діагностичну компетентність; *оволодіти* теорією та практикою самодіагностики харак-

теристичних особливостей особистості й усунення виявлених проблем; *оволодіти* технологією ефективного проведення різних видів публічних спорів: дискусія, диспут, полеміка, дебати; *ознайомитися* зі шляхами і *придбати* компетентністю подолання професійного стресу та синдрому професійного вигорання персоналу та організацій; *оволодіти* технологією мистецтва публічного виступу.

У результаті реалізація курсу надала можливість учасникам сформувати психологічні компетентності конкурентоздатності особистості у швидкозмінних в умовах інноваційної діяльності організацій.

Висновки. Представлено українсько-узбецький досвід впровадження освітніх модулів програми «Технології та інтегративний інструментарій формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності організацій» у рамках міжнародного стажування та міжнародної літньої школи В. Чудакової для науково-педагогічних кадрів і докторантів, на базі вишів Узбекистану (12.03–12.08.2023). Науково обгрунтовані, розроблені, апробовані, експериментально перевірені названі «Технології № 1 і № 2» впроваджуються в практику роботи закладів освіти різного типу України (2016–2023), Казахстану (2021–2022), а також успішно реалізуються у рамках міжнародних проєктів у Республіці Узбекистан (2018–2023), про що свідчить система публікацій у міжнародному науковому і освітньому просторі [1–15]. Її реалізація надала можливість щодо вирішення суспільно значимої проблеми науково-методичного забезпечення «формування психологічних компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності організацій».

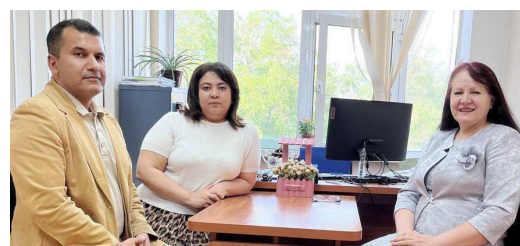
3. Фотовернісаж українсько-узбецького досвіду у рамках міжнародного стажування (підвищення кваліфікації) і міжнародної літньої школи в Узбекистані (12.03–12.08.2023)

У попередньому номері даного видання нами представлено **частину 1 «Фотовернісажу українсько-узбецького досвіду впровадження освітніх програм В. Чудакової в Узбекистані»**. З метою висвітлення результатів наукового дослідження і міжнародного співробітництва нами подано фото результатів проведення міжнародного стажування (підвищення кваліфікації) і академічної мобільності на базі наукових установ і закладів вищої освіти Республіки Узбекистан [11, С. 57–65].

У цій публікації нами представлено **частину 2 «Фотовернісажу українсько-узбецького досвіду впровадження освітніх програм В. Чудакової в Узбекистані»** на базі наукових установ і ЗВО Республіки Узбекистан за маршрутом: м. Ташкент → м. Шахрисабз → м. Карши → м. Нукус → м. Чирчик → м. Ташкент → м. Бухара → м. Ургенч → м. Ташкент.

Ташкентський державний педагогічний університет ім. Нізамі
м. Ташкент

Ташкентський державний педагогічний університет ім. Нізамі
(для студентів (очна форма), 26.04–20.05.2023)

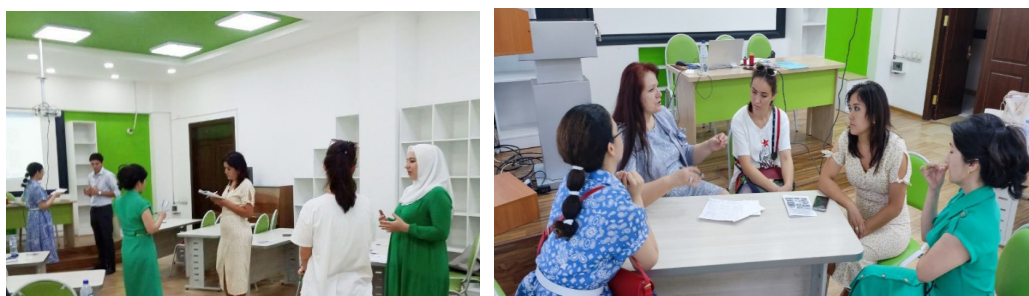
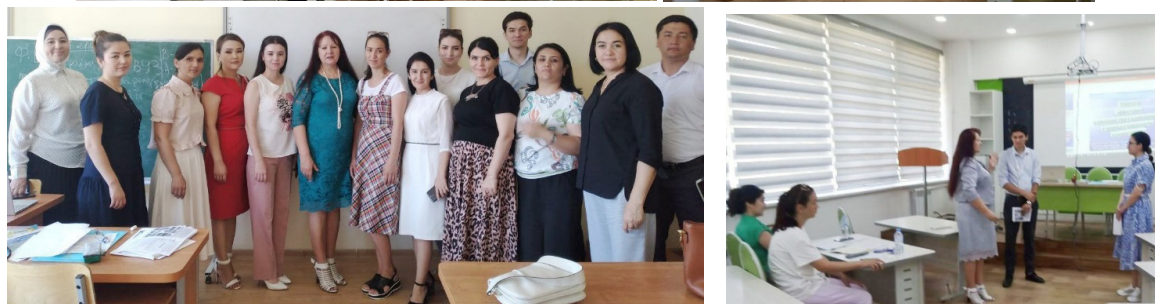

Ташкентський державний педагогічний університет ім. Нізамі
(для науково-педагогічних кадрів, 21.05–22.06.2023 (очна та дистанційно форма), м. Ташкент)

Ташкентський державний педагогічний університет ім. Нізамі
(для докторантів, 11.07–11.08.2023), м. Ташкент

Державна консерваторія Республіки Узбекистану (для мистецьких-педагогічних кадрів і студентів (очна форма); 17.04.2023 проведення майстер-класу), м. Ташкент

Каршинський державний університет (для науково-педагогічних кадрів і студентів; 10–11.04.2023), м. Карши

Каршинський університет інноваційної освіти (для науково-педагогічних кадрів і студентів (очна форма); 11.04.2023 проведення майстер-класу), м. Карши

Університет Пучон в Ташкенті (Корея) (для науково-педагогічних кадрів; 24.04.2023 участь в міжнародній конференції, 12.05.2023 проведення методологічного семінару) м. Ташкент

Академія наук Турон, Науково-дослідний інститут психології і педагогіки (27.05.2023 участь В. Чудакової у міжнародній науково-практичній конференції, українсько-узбецького досвід впровадження освітніх програм В. Чудакової в Узбекистані), м. Ташкент

**Узбецький науково-дослідний інститут педагогічних наук імені Кари-Ніязі при Національному педагогічному університеті ім. Нізамі
(12.03–30.06.2023)**

Шановні друзі і колеги!

Висловлюємо щирі подяку за плідну співпрацю, підтримку у реалізації освітніх програм В. Чудакової в Узбекистані! Успіхів і процвітання! Миру і благополуччя усім нам!

Використані літературні джерела

1. Чудакова В. П. Інтегративні методи і технологія експертизи і корекції формування компетентностей конкурентоспроможності особистості в умовах інноваційної діяльності (частина 1) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2020. – № 4 (79). – С. 63–69. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4\(79\)-63-69](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4(79)-63-69)

2. Чудакова В. П. Концептуальні засади «психолого-організаційної технології формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності організацій» (частина 2) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2021. – № 1 (80). – С. 55–62. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-1\(80\)-55-62](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-1(80)-55-62).

3. Чудакова В. П. Загальний дизайн і програма організації комплексного емпіричного дослідження «психології формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності організацій» (частина 3) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2021. – № 2 (81). – С. 57–66. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2\(81\)-57-66](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2(81)-57-66).

4. Чудакова В. П. Загальний дизайн, зміст «моделі психологічної структури процесу інноваційної діяльності» у дослідженні психологічної готовності до інноваційної діяльності, основи формування «інноваційності» – компетентності конкурентоздатності особистості. (частина 4) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2021. – № 3 (82). – С. 67–75. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-3\(82\)-67-75](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-3(82)-67-75)

5. Чудакова В. П. Загальний дизайн і зміст «Моделі ключових систем психологічно обумовлених факторів структури психологічної готовності до інноваційної діяльності», основи формування «інноваційності», вагомості компетентності конкурентоздатності особистості. (частина 5) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2021. – № 4 (83). – С. 56–65. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-4\(83\)-56-65](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-4(83)-56-65).

6. Чудакова В. П. Загальний дизайн і зміст «факторів особистості» ключових системних компонентів «зовнішніх» умов структури психологічної готовності до інноваційної діяльності – основи формування «інноваційності», вагомості компетентності конкурентоз-

датності особистості». (частина 6) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2022. – № 1 (84). – С. 56–67. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-1\(84\)-56-67](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-1(84)-56-67)

7. Чудакова В. П. Загальний дизайн і зміст «факторів організації» ключових системних компонентів «зовнішніх» умов структури психологічної готовності до інноваційної діяльності – основи формування «інноваційності», вагомої компетентності конкурентоздатності особистості». (частина 7) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2022. – № 2 (85). – С. 58–70. DOI: http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2022/2/IOD_285_-58-70.pdf.

8. Чудакова В. П. Загальний дизайн і зміст «факторів навчання (підготовки) і корекції» ключових системних компонентів «зовнішніх» умов структури психологічної готовності до інноваційної діяльності – основи формування «інноваційності», вагомої компетентності конкурентоздатності особистості». (частина 8) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2022. – № 3 (86). – С. 66–76. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-3\(86\)-66-76](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-3(86)-66-76).

9. Чудакова В. П. Особливості реалізації «інтегративної векторної моделі спільного вивчення умов і факторів інноваційності», структурних компонентів формування «психологічної готовності до інноваційної діяльності» та «компетентностей конкурентоздатності особистості» (частина 9) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2022. – № 4 (87). – С. 65–80. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-4\(87\)-65-80](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-4(87)-65-80).

10. Інтегративний інструментарій забезпечення психологічної допомоги і розвиток компетентностей стресостійкості та здатності до швидкої адаптації особистості в складних життєвих травмуючих ситуаціях, з використанням діагностичних і корекційних, цифрових і STEM-методів / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2023. – № 1 (88). – С. 67–77. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1\(88\)-67-77](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-67-77).

11. Чудакова В. П. Апробація і впровадження рефлексивно-інноваційного тренінгу, коучингу «Сучасні психотехнології формування компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах інноваційної діяльності» у рамках міжнародного стажування та академічної мобільності: українсько-узбецький досвід (у форматі фотOVERнісажу) / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2023. – № 2 (89). – С. 50–56. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2\(89\)-50-67](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2(89)-50-67).

12. Чудакова В. П. Інтегративний інструментарій «гуманітарної експертизи і корекції» реалізації «технології формування психологічної готовності до інноваційної діяльності» – основи розвитку компетентностей конкурентоздатності особистості в умовах цифрової і STEM освіти / В. П. Чудакова // Humanitarian expertise as a strategy for shaping the culture of the future: monograph. – Riga : Izdevniecība Baltija Publishing. 2022. – P. 134–142.

13. Чудакова В. П. Реалізація компетентнісно орієнтованого навчання: навчальна програма [Electronic resource] / В. П. Чудакова. – Київ : КОДІ ПІІНТ, 2021. – 25 с. – URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/21-29-CHudakova.pdf>

14. Chudakova V. Resources development of the competences of personality competitiveness in terms of innovative activities [Electronic resource] / V. Chudakova // Professional competencies and educational innovations in the knowledge economy: collective monograph. – Bulgaria : Publishing House ACCESS PRESS, 2020. – P. 473–485. – URL: <http://sci-conf.com.ua>

15. Pedagogical competence. Study guide / J. E. Usarov, D. O. Khimmataliev, N. B. Kuvatova, Sh. A. Atakhujayeva, V. P. Chudakova, N. N. Akbarova. – Yoshkar-Ola, Mari El, M. : Pero, 2022. – 184 b. DOI: <https://doi.org/10.15350/9785002044672>.

References

1. Chudakova, V. P. (2020). Intehratyvni metody i tekhnolohiia ekspertyzy i korektsii formuvannia kompetentnostei konkurentospromozhnosti osobystosti v umovakh innovatsiinoi diialnosti (chastyna 1) [Integrative methods and technology of examination and correction of the formation of competences of individual competitiveness in conditions of innovative activity (part 1)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 4 (79). P. 63–69. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4\(79\)-63-69](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4(79)-63-69). [in Ukrainian].

2. Chudakova, V. P. (2021). Kontseptualni zasady «psykholoho-orhanizatsiinoi tekhnolohii formuvannia kompetentnostei konkurentozdatnosti osobystosti v umovakh innovatsiinoi diialnosti orhanizatsii» (chastyna 2) [Conceptual principles of «psychological and organizational technology of formation of competences of individual competitiveness in the conditions of innovative activity of organizations» (part 2)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 1 (80). P. 55–62. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-1\(80\)-55-62](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-1(80)-55-62) [in Ukrainian].

3. Chudakova, V. P. (2021). Zahalnyi dyzain i prohrama orhanizatsii kompleksnoho empyrychnoho doslidzhennia «psykholohii formuvannia kompetentnostei konkurentozdatnosti osobystosti v umovakh innovatsiinoi diialnosti orhanizatsii» (chastyna 3) [The general design and program of the organization of a complex empirical study of the «psychology of the formation of competences of individual competitiveness in the conditions of innovative activity of the organization» (part 3)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 2 (81). P. 57–66. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2\(81\)-57-66](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2(81)-57-66) [in Ukrainian].

4. Chudakova, V. P. (2021). Zahalnyi dyzain, zmist «modeli psykholohichnoi struktury protsesu innovatsiinoi diialnosti» u doslidzhenni psykholohichnoi hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti, osnovy formuvannia

«innovatsiinosti» – kompetentnosti konkurentozdatnosti osobystosti (chastyna 4) [The general design, content of the “model of the psychological structure of the process of innovative activity” in the study of psychological readiness for innovative activity, the basis of the formation of “innovativeness” - the competence of the individual’s competitiveness (part 4)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 3 (82). P. 67–75. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-3\(82\)-67-75](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-3(82)-67-75) [in Ukrainian].

5. Chudakova, V. P. (2021). Zahalnyi dyzain i zmist kluchovykh system psykhologichno obumovlenykh faktoriv struktury psykhologichnoi hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti», osnovy formuvannia «innovatsiinosti», vahomoi kompetentnosti konkurentozdatnosti osobystosti (chastyna 5) [General design and content «Models of key systems of psychologically determined factors of the structure of psychological readiness for innovative activity», the basis of the formation of «innovativeness», a significant competence of individual competitiveness. (part 5)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 4 (83). P. 56–65. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-4\(83\)-56-65](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-4(83)-56-65) [in Ukrainian].

6. Chudakova, V. P. (2022). Zahalnyi dyzain i zmist «faktoriv osobystosti» kluchovykh systemnykh komponentiv «zovnishnykh» umov struktury psykhologichnoi hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti – osnovy formuvannia «innovatsiinosti», vahomoi kompetentnosti konkurentozdatnosti osobystosti» (chastyna 6) [The general design and content of the “personality factors” of the key system components of the “external” conditions of the structure of psychological readiness for innovative activity - the basis of the formation of “innovativeness”, the significant competence of the individual’s competitiveness” (part 6)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 1 (84). P. 56–67. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-1\(84\)-56-67](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-1(84)-56-67) [in Ukrainian].

7. Chudakova, V. P. (2022). Zahalnyi dyzain i zmist «faktoriv orhanizatsii» kluchovykh systemnykh komponentiv «zovnishnykh» umov struktury psykhologichnoi hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti – osnovy formuvannia «innovatsiinosti», vahomoi kompetentnosti konkurentozdatnosti osobystosti» (chastyna 7) [The general design and content of the “organization factors” of the key system components of the “external” conditions of the structure of psychological readiness for innovative activity - the basis of the formation of “innovativeness”, the significant competence of the individual’s competitiveness” (part 7)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 2 (85). P. 58–70. DOI: http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2022/2/IOD_285_58-70.pdf [in Ukrainian].

8. Chudakova, V. P. (2022). Zahalnyi dyzain i zmist «faktoriv navchannia (pidhotovky) i koreksii» kluchovykh systemnykh komponentiv «zovnishnykh» umov struktury psykhologichnoi hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti – osnovy formuvannia «innovatsiinosti», vahomoi kompetentnosti konkurentozdatnosti osobystosti» (chastyna

8) [The general design and content of the «learning (training) and correction factors» of the key system components of the «external» conditions of the structure of psychological readiness for innovative activity - the basis of the formation of «innovativeness», the significant competence of the individual’s competitiveness». (part 8)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 3 (86). P. 66–76. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-3\(86\)-66-76](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-3(86)-66-76) [in Ukrainian].

9. Chudakova, V. P. (2022). Osoblyvosti realizatsii «intehratyvnoi vektornoj modeli spilnoho vyvchennia umov i faktoriv innovatsiinosti», strukturnykh komponentiv formuvannia «psykhologichnoi hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti» ta «kompetentnostei konkurentozdatnosti osobystosti» (chastyna 9) [Features of the implementation of the «integrative vector model of the joint study of conditions and factors of innovation», structural components of the formation of «psychological readiness for innovative activity» and «competence of the individual’s competitiveness» (part 9)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 4 (87). P. 65–80. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-4\(87\)-65-80](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-4(87)-65-80) [in Ukrainian].

10. Chudakova, V. P. (2023). Intehratyvnyi instrumentarii zabezpechennia psykhologichnoi dopomohy i rozvytok kompetentnostei stresostiikosti ta zdatnosti do shvydkoi adaptatsii osobystosti v skladnykh zhyttievykh travmuiuchykh situatsiiakh, z vykorystanniam diahnostychnykh i korektsiinykh, tsyfrovyykh i STEM-metodiv [Integrative tools for providing psychological help and development of stress resistance competencies and the ability to quickly adapt the personality in complex life traumatic situations, using diagnostic and corrective, digital and STEM methods]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 1 (88). P. 67–77. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1\(88\)-67-77](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-67-77) [in Ukrainian].

11. Chudakova, V. P. (2023). Aprobatsiia i vprovadzhennia refleksyyno-innovatsiinoho treninhu, kouchynhu «Suchasni psykhotehnolohii formuvannia kompetentnostei konkurentozdatnosti osobystosti v umovakh innovatsiinoi diialnosti» u ramkakh mizhnarodnoho stazhuvannia ta akademichnoi mobilnosti: ukraïnsko-uzbetskyi dosvid (u formati fotovernizazhu) [Approbation and implementation of reflexive and innovative training, coaching “Modern psychotechnologies of the formation of competences of individual competitiveness in the conditions of innovative activity” within the framework of international internship and academic mobility: Ukrainian-Uzbek experience (in the format of a photo opening)]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 2 (89). P. 50–56. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2\(89\)-50-56](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2(89)-50-56) [in Ukrainian].

12. Chudakova, V. P. (2022). Intehratyvnyi instrumentarii «humanitarnoi ekspertyzy i korektsii» realizatsii «tehnolohii formuvannia psykhologichnoi hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti» – osnovy rozvytku kompetentnostei konkurentozdatnosti osobystosti v umovakh tsyfrovoy i STEM osvity [Integrative toolkit of «humanitarian expertise

and correction» for the implementation of «technologies of formation of psychological readiness for innovative activity» - the basis of the development of competences of individual competitiveness in the conditions of digital and STEM education]. *Humanitarian expertise as a strategy for shaping the culture of the future*. Riga. P. 134–142.

13. Chudakova V. P. (2021). Realizatsiia kompetentnisno oriientovanoho navchannia: navchalna prohrama [Implementation of competence-oriented training: curriculum]. Kyiv, 25 p. Retrieved from: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/21-29-CHudakova.pdf> [in Ukrainian].

14. Chudakova, V. (2020). Resources development of the competences of personality competitiveness in terms of innovative activities. *Professional competencies and educational innovations in the knowledge economy*. Bulgaria, P. 473–485. Retrieved from: <http://sci-conf.com.ua>.

15. Usarov, J. E., Khimmataliev, D. O., Kuvatova, N. B., Atakhujaeva, Sh. A., Chudakova, V. P., & Akbarova, N. N. (2022). *Pedagogical competence. Study guide*. Yoshkar-Ola, Mari El, M.: Pero, 184 b. DOI: <https://doi.org/10.15350/9785002044672>.

Chudakova Vira, Candidate of Psychological Sciences, Senior Researcher, Institute of Pedagogics of the NAES of Ukraine, G. S. Kostyuk Institute of Psychology of the NAES of Ukraine, Academician of the Turan Academy of Sciences, Psychologist, Trainer, Senior Teacher, Consultant, Coach, Kyiv, Ukraine

IMPLEMENTATION EXPERIENCE AND PROGRAM CONTENT “TECHNOLOGIES AND INTEGRATIVE TOOLS FORMATION OF PSYCHOLOGICAL COMPETENCE OF INDIVIDUAL COMPETITIVENESS IN THE CONDITIONS OF INNOVATIVE ACTIVITY”, WITHIN THE FRAMEWORK OF THE INTERNATIONAL INTERNSHIP AND INTERNATIONAL SUMMER SCHOOL “UZBEKISTAN – UKRAINE 2023” BY V. CHUDAKOVA (in the format of a photovernissage (part 12))

Summary.

The publication continues to discuss the results of the author's scientific research: Formation of psychological readiness for innovative activity (V. Chudakova, 2008–2016); Psychology of the formation of competence of a competitive individual in the conditions of innovative activity (V. Chudakova, 2016–2023). The result of which is the development and implementation of Technologies No. 1 and No. 2. Implementation experience presented and program content «Technologies and integrative tools “formation of psychological competence of individual competitiveness in the conditions of innovative activity”, within the framework of the international internship and international summer school by V. Chudakova, for scientific and pedagogical personnel and doctoral, on the basis of a university in Uzbekistan (from 12.03 to 12.08.2023). The theoretical and methodological basis of the named program is the implementation of the author's diagnostic and correctional-developmental models: “Technologies No. 1. Psychological and organizational technology for the formation of psychological readiness of personnel of educational organizations for innovative activities” and “Technologies No. 2. Psychological and organizational technology of the formation of psychological competence of a competitive personality in the conditions of innovative activity of organizations”. The content of the software for the educational modules of the international internship course and the international summer school V. Chudakova, which contains 5 levels, is disclosed. The geography and route of their implementation in 12 universities of the Republic of Uzbekistan is presented: Tashkent → Shakhrisabz → Karshi → Nukus → Chirchik → Tashkent → Bukhara → Urgench → Tashkent.

Keywords: reflective-innovative training; coaching; psychological-organizational technology; diagnostic model of examination; correctional developmental model; technology for the formation of psychological competencies of individual competitiveness; technology for the formation of psychological readiness for innovative activity.

Стаття надійшла до редколегії 4 вересня 2023 року